

Nauk Rižarne

Pred tržakim porotnim sodičem se je v ponedeljek, 16. t.m., pričela razprava o nacističnih in fašističnih zločinih v zloglasni tržaški Rižarni, kjer je za časa nacistične zasedbe Trsta bilo uničevalno taborišče s krematorijem, v katerem so sežigali slovenske, hrvatske in italijanske protifašiste ter Jude, partizane in aktiviste narodno-osvobodilnega gibanja.

Ob tem procesu se spomin ljudi srednje in starejše generacije vrača v tiste mrke in turobne čase, ko je bilo po naših cestah in ulicah slišati odmev nacističnega škornja in so ljudje dnevno trepetali za svoje življenje.

Ko po dnevnem tisku beremo o poteku tega procesa in zlasti o vsebini obtožnice se nam samo po sebi postavljajo nekatera vprašanja. Najprej se sprašujemo, kako je mogoče, da je do te razprave prišlo, potem ko je od konca vojne poteklo več kot tri desetletja. Tudi preiskovalni sodnik si je zastavil enako vprašanje in pri tem ugotovil, da je za to odgovorna Zavezniška vojaška uprava, ki je takoj po koncu vojne prepovedala tedanji sodni oblasti uvedbo ustreznih preiskave. Vzrok in razlog takšnega ravnanja je treba po vsej verjetnosti iskati v povojnih razmerah v Trstu, ko je marsikateremu vidnemu domačemu kolaboracionistu »slovanska in komunistična nevarnost« prišla kot nalašč, da je predsedal k zavezniškemu taboru in s tem vplival na njegovo politiko v naših krajih. S tem seveda nikakor ni mogoče opravičiti ravnanje Angloamerikancev, kajti njihovim obveščevalnim službam je še pred koncem vojne gotovo bilo znano, kaj se dogaja v Rižarni.

Drugo vprašanje, ki se nam postavlja ob tem procesu, je, kako je mogoče, da govori obtožnica le o nekaterih nemških esesovskih častnikih zloglasne tolpe »Einsatzkommando Reinhard«, od katerih so vrh vsega vsi, razen enega, mrtvi. Kje pa so ostali in zlasti njihovi tukajšnji pomagači? Skozi Rižarno je šlo na tisoče ljudi, zato si je dejansko nemogoče predstavljati, da bi toliko gorja mogla povzročiti razmeroma majhna skupina, kot je bil »Einsatzkommando Reinhard«, če ne bi mogla računati na širšo mrežo domačih sodelavcev. O teh pa v obtožnici — kot se zelo čudno sliši — skoraj ni niti besede.

Še najmanj sprejemljiva pa je obtožnica v tistem delu, kjer zatrjuje, da omenjeni esesovski častniki niso odgovorni za smrt partizanov, aktivistov osvobodilnega gibanja in odporništva, češ da je tako zahteval vojaški vojni zakon. Povsem upravičeno so zato predstavniki Vsedržavnega združenja bivših političnih deportirancev poudarili, da je takšno pravno modrovanje že zavrnilo sodišče v Nürnbergu in da so tako ra-

(dalje na 2. strani)

Nova Morova vlada pred starimi in novimi problemi

Aldo Moro je danes, v četrtek, predstavil v parlamentu svojo novo vlado, sestavljeno iz samih krščanskih demokratov. Nikakor mu ni uspelo, da bi bil sestavil novo vlado iz vseh ali vsaj nekaterih strank dosedanje leve sredine. Socialisti so se namreč postavili na stališče, da je dosedanja leva sredina »mrtva« in da je treba kreniti bolj na levo, kot je bila leva sredina. Ker Krščanska demokracija tega ni hotela oziroma mogla, so ostali rajši zunaj. Največ, kar so mogli prispevati k rešitvi dolge vladne krize in s tem k nameravanemu reševanju gospodarskih in drugih nujnih problemov v državi, je to, da se bodo pri glasovanju o zaupnici vladi vzdržali. Isto nameravajo republikanci, ki pa grozijo, da bodo glasovali tudi proti, če bo nova vlada glede svojega programa še bolj popuščala socialistom. Še najbolj se lahko zanese Moro poleg lastne stranke na socialne demokrate. Obstaja pa možnost, da se bodo vzdržali glasovanja tudi liberalci, da bi omogočili končno rešitev vladne krize in da bi lahko nova vlada začela čimprej reševati nujne gospodarske in socialne probleme, posebno pa denarno krizo. Lira namreč v odnosu do dolarja in do zahodno evropskih valut vedno bolj slabi in je izgubila že kakir 12 odstotkov vrednosti. Z enkrat jo zadržuje le zagotovilo, da bodo dale Združene države Italiji eno milijardo dolarjev posojila da bi lahko vlada s posegi na valutnih tržiščih podprla liro.

Nova vlada se bo morala takoj lotiti poleg te naloge tudi drugih nujnih uprepov v podporo italijanskega gospodarstva, ki ga je vladna kriza še bolj omajala. Nad sto podjetij mednarodnega značaja je že pobralo šila in kopita in zapustilo Italijo. Delavci in nameščenci so se seveda v večini prime-dov znašli brez zaposlitve ali pa z različni

zasilnimi trenutnimi rešitvami. Tudi mnoga domača podjetja izgublajo tla pod nogami. Nadaljuje se beg kapitala v tujino, ker bi podjetniki in denarni mogotci radi spravili svoje milijone in milijarde v tujino in jih menjali v trdnejše tuje valute, preden bi lira še bolj padla. Očitno je, da podjetništvo nima več zaupanja v italijansko gospodarstvo, za tuja podjetja pa postaja italijanska delovna sila predraga. Po nekkih podatkih je italijanska delovna sila za 40 odst. dražja kot druga delovna sila v Evropski gospodarski skupnosti. Ne toliko zara višjih plač, kot pa zaradi manjše storilnosti. V Italiji je nešteto praznikov in glede na število svetnikov, ki jih obhajajo italijanski nameščenci in delavci na leto, mora človek nujno sklepati, da so Italijani najbolj pobožen in celo pobožnjaški narod. Bogve, odkod se potem jemlje toliko število italijanskih volivcev.

Huda čer za novo Morovo enostrankarsko vlado bo tudi vprašanje splava. To vprašanje bo treba nujno rešiti, že iz človečanskih in civilizatorskih vzrokov, toda med strankami, ki gledajo na to vprašanje predvsem z ideoloških stališč, vlada glede tega velika neenotnost in nevarnost je, da v parlamentu sploh ne bo mogoče sprejeti nobenega zakona o tem, in da bo potreben referendum. To pa bi bilo še eno tveganje za italijansko demokracijo in politična ter gospodarska kriza bi se še zaostрила.

Na splošno se lahko reče, da nova vlada ne bo imela dolgega življenja in je bolj zasilna. Trdnejšo in trajnejšo vlado bo morala mogoče ustanoviti po kongresih krščansko-demokratske in socialistične stranke v prihodnjih dveh mesecih, ker bosta obe stranki na njih določili svojo politiko in smernice za daljši rok.

Zakaj ti škandali?

V Združenih državah kar po vrsti »razkrivajo« škandale vsake vrste. Začelo se je z Watergate, potem je prišla CIA, zdaj je na vrsti družba Lockheed, da raznih manjših zadev niti ne omenjamo. Razni ugledni evropski komentatorji, npr. v dnevniku »Neue Zürcher Zeitung« se sprašujejo, kaj to pomeni. Ali so Američani, zlasti člani ameriškega kongresa, res postali naenkrat tako moralni, da ne prenesejo več

takih nečednosti. Komentatorji dvomijo o tem in menijo, da se skriva za tem nekaj drugega, namreč umazan boj a oblast med različnimi potencialnimi predsedniškimi kandidati, vplivnimi skupinami in konkurenčnimi podjetji, pa tudi pohlep kongresnikov po čim večjem osebnem vplivu in oblasti. Pred svojimi volivci si hočejo pridobiti sloves, kako so »pokazali temu ali

(dalje na 2. strani)

RADIO TRST A

:: NEDELJA, 22. februarja, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Beethoven: Godalni kvartet št. 1 v f duru. 10.15 Poslušali boste. 11.15 M'adinski oder: »Robinzon v vesolju«. Napisal Gianni Padoan, dramaturg Marjana Prepeluh. Prvi del. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Glasbena skrinja. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj. 13.30-15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski vestnik. 16.30 Šport in glasba. 17.30 »Skrivnost«. Radijska drama, napisal Bill Naughton, prevedla Nada Konjedic. RO. Režija: Jože Peterlin. 18.30 Operetna fantazija. 19.00 Zvoki in ritmi. 20.00 Šport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.00 Nedelja v športu. 22.10. Sodobna glasba. 22.20 Glasba za lahko noč.

:: PONEDELJEK, 23. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za srednje šole): »Ustoličenje na Gosposvetem polju«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Radio za šole (za srednje šole - ponovitev). 18.50 Scenska in baletna glasba. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Slovenski razgledi: Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti - Sopranistka Zlata Ognjanovič, pianistka Gita Mally. Vasilij Mirk: Pesmi iz sanj - Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Glasba za lahko noč.

:: TOREK, 24. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 12.50 Revija glasbil. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušalce. 18.15 Umetnost. 18.30 Pianist Ignacij Jan Padrewski. 18.55 McCoy Tyned s svojim jazz ansambлом. 19.10 Bridke in pikaste pred mikrofonom: srečanje z igravcem Stanetom Razresenom (4. oddaja). 19.20 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Šport. 20.35 Richard Strauss: Arabella, opera. 22.10 Glasba za lahko noč.

:: SREDA, 25. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol): »Zdaj pa zapojmo!« 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol - ponovitev). 18.50 Komorna skupina »Alfredo Casella«. 19.10 Avtor in knjiga. 19.30 Western-pop-folk. 20.00 Šport. 20.35 Edvard Grieg: Koncert v a molu za klavir in orkester, op. 16. 21.50 Glasba za lahko noč.

:: ČETRTEK, 26. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Akademski pevski zbor »Branko Krstanović« iz Beograda. 19.10 Dopisovanje Francesko Leopoldo Savio - Matija Čop (Martin Jevnikar). 19.25 Za najmlajše: »Pisani balončki« (Krasulja Simoniti). 20.00 Šport. 20.35 »Protj Damasku«. Drama, napisal Avgust Strindberg, prevedel Franc Jeza. Izvedba: SSG v Trstu Režija: Majda Skrbinšek. 22.15 Glasba za lahko noč.

:: PETEK, 27. februarja, ob: 7.00 Koledar. 5.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol): »Ustvarjali so, pri nas: Maks Fabiani«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol - ponovitev). 18.50 Tržaška komorna skupina: sopranistka Gloria Paulizza, mezzosopranistka Elena De Martin, tenorist Giuseppe Botta, baritonist Paolo Loss, pianistki Roberta Lantieri in Neva Merlak. 19.10 Nino Di Giacomo: »Telefonski drog«. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Šport. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Vokalno instrumentalni koncert. 22.00 Glasba za lahko noč.

:: SOBOTA, 28. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio. 18.15 Umetnost. 18.50 Filmska glasba. 19.10 Po družtvih in krožkih: »Slovenska prosveta v Mačkolljah«. 19.40 Pevska revija. 20.00 Šport. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Neznani zločinec«. Napisala Tončka Curk. RO. Režija: Stana Kopitar. 21.30 Vaše popevke. 22.30 Glasba za lahko noč.

Zakaj ti škandali?

(Nadaljevanje s 1. strani)

onemu« ali spravili v strah celo predsednika Forda in Kissingerja. Dejansko pa hromijo zunanjo in notranjo politiko vlade, veliko škodo pa povzročajo tudi v državah zahodne Evrope, kjer so kar po vrsti vrgli ogabni sum na celo vrsto najuglednejših političnih in gospodarskih osebnosti z raznimi »dokumentki«, v katerih pa niti niso vsebovani dokazi za njihovo krivdo. Vendar pa jemljejo ugled demokracijam in izpodkopljujejo njihovo trdnost.

Gotovo, da je potrebno škanđale razkrivati, a sproti, ne pa iz političnega koristoljublja in zahrbtnih namenov, ali celo pri igranju v roke sovražnikom demokracije. Seveda se dogajajo škandali tudi v nedemokracijskih državah, toda nihče nima poguma, da bi obdolžil mogočnike. Zato razkrivajo tam škandale samo do dolo-

Nauk Rižarne

(Nadaljevanje s 1. strani)

vnala vsa evropska sodišča, ki so imela opravka z nacističnimi zločini.

Na zatožni klopi v dvorani tržaške sodne palače ni fizično prisoten noben obtoženec. Moralno pa je na tej klopi celotni nacistični in fašistični sistem. Žrtve Rižarne, med katerimi so bili v ogromni večini naši ljudje s Krasa in iz Istre, ne zahtevajo maščevanja. Terjajo pa, da jim mi ponovno potrdimo, da niso umrle zaman. To je nauk, ki bi moral priti do izraza s procesa o Rižarni.

čene politične ravni, vrhovi pa stalno molijo iznad oblakov takih škandaloznih neviht.

Tudi v Italiji grozijo ti »dokumentki« in obdolžitve z onstran oceana še bolj izpodkopati že itak zelo razmajano demokracijo, ker vzbujajo optično prevaro, da v diktaturah ni škandalov. Evropski komentatorji se bojijo, da se dogaja v Združenih državah grozljiv zakulisni boj raznih skupin za oblast in da lahko ta razkroji vso zahodno vzajemnost ter osmeši Združene države pred svetom. Nujno bi bilo politično in moralno prenoviti Ameriko, toda odkod naj pride to preropenje? Iz ljudstva ali iz intelektualne ravni? Ali iz religiozne prenovitve in novih idej? Komentatorji niti glede enega niti glede drugega niso optimisti, predvsem zaradi zelo nizke ravni politične izobrazbe Američanov in zaradi moralne propalosti mnogih ameriških politikov in časnikarjev, ki jim gre samo za osebno veljavo in denar.

—o—

Italijanski socialistični prvak Pietro Nenni je obhajal prejšnji teden 85. rojstni dan. V politiki in v stranki je še vedno zelo aktiven.

Jugoslovanska (slovenska) hokejska reprezentanca na olimpiadi v Innsbrucku je ostala zvesta tradiciji in napovedim tistih, ki poznajo slovenski hokejski šport: zmaga nad močnimi moštvimi in je tepena od sibkih, celo najšibkejših. Pomanjkanje športne kondicije, bojevitosti ali — kar je najbolj verjetno — inteligence? Slabo so se izkazali tudi skakalci.

SKOZI DALJNOGLED

LAZJE JE GOVORITI KOT KAJ STORITI

V Tržaški knjigarni je razstavil študent Danimir Mikolj blizu dvajset povečanih fotografij, ki prikazujejo zanimive motive iz ljudske kulture (stavbe, vodnjake, motive na vodnjakih, strehe, tlak, cerkvice v Sv. Križu, osamljen zaselek z lepo staro hišo v Samatorci itd.). Motivi so iz Repniča, Nabrežine, Kontovela, Velikega Repna, Trebč, Trnovce, Praprota, Gropade in kot rečeno, iz Samatorce. Fotografije so etnografsko pomebne kot dokumentarni material, posebno glede na to, da ta stara ljudska kultura, ki se razodeva v kraških in obmorskih hišah, vodnjakih, skulpturah itd., naglo izginja ter bo v kratkem morda le še spomin. Fotografije so na prodaj, a je žalostno spričevalo za stopnjo kulturne in domoljubne zavesti naše bolj petične, bogate plasti, da ni bila do včeraj še nobena prodana, čeprav stanejo le 4000 lir, kar je malenkost, saj predstavljajo res lepe dekoracije. Je že tako, da je lažje sipati okrog sebe lepe besede kakor pa nekaj storiti.

KOLONIJE SAMO ŠE V EVROPI?

Nedavno so Portugalci zapustili svoji zadnji koloniji v Afriki in Aziji (ostal jim je samo še Macao, ker ima Kitajska sama interes, da ostane tam to odprto trgovsko okno v zahodni svet, poleg Hong-Konga) in tudi Španci so izpraznili svoj del Sahare. Tako je ostalo v Afriki in Aziji le še malo evropskih posesti (Djibuti in Južnovzhod-

na Afrika). Tudi v Ameriki in Avstraliji ni več evropskih kolonij, razen malenkostnih ostankov. Tako preostaja Evropa, kjer je kolonializem še trden kot le kdaj. Polovica evropskih narodov predstavlja še vedno tuje kolonije oziroma podložne narode in satelite. V kolonialni posesti sta npr. tako jugovzhodni kot jugozahodni konec Evrope, Carigrad z okolico, ki je pod turško oblastjo, torej pod azijsko imperialistično državo, in Gibraltar, ki spada pod Anglijo, pa je bil svoj čas špansko ozemlje. Res da so Turki v Carigradu in okolici že od 15. stoletja, toda tudi Portugalci so bili v Aziji od 15. stoletja. Poleg tega pa so se Turki šele pred kratkim polastili polovice Cipra, ki je bil vedno grški; turška manjšina tam poseduje mnogo manjše ozemlje, kot ga ima zdaj zasedeno Turčija, in turška manjšina se je naselila tam, ko se je Turčija pred stoletji polastila tega otoka. Toda nihče se ne spomni teh kolonij v Evropi... Poleg tega živijo v kolonialnih razmerah še mnogi drugi evropski narodi, tako v Španiji (Katalonci in Baski), v Franciji (Baski in Bretonci), v Skandinaviji (Laponci), da niti ne omenjamo številnih narodov v Sovjetski zvezi, ki se po uradnih sovjetskih pojasnilih vsi počutijo zelo srečni pod ruskim imperializmom in absolutno ne marajo slišati — v nasprotju z afriškimi, azijskimi in srednjeameriški ljudstvi — o kakih dekolonizaciji, osvobodilnih gibanjih in o lastni državi...

PROSTOR MLADIH

Teženje po popolnosti je sovražnik življenjskosti

Mnogi mladi so prepričani, da se morajo tako v znanju kot v značaju čim bolj izpopolniti in se čim bolj približati popolnosti, preden bodo sposobni, da začno javno delovati: pisati v liste, izražati svoje mnenje, se udeleževati političnega življenja, igrati vlogo v svoji mladinski ali kaki drugi organizaciji, se udeleževati javnih diskusij, dajati kake pobude itd. Zato ostajajo dolga leta pasivni, da bi se približali svojemu idealu popolnosti. To velja zlasti za vso dobo njihovega študija. Izgovarjajo se s tem, da še premalo znajo, da nimajo izkušenj, da morajo najprej doštudirati itd. Toda izkušnje dokazujejo, da taki po »popolnosti« stremeči ljudje tudi potem, ko študije dokončajo, ne postanejo nič bolj delavni za skupno stvar. Zaprtost vase in interes predvsem za lastne zadeve jim preide v meso in kri in postaneta del njihovega značaja. Iz takih mladeničev (to pa velja tudi za mladenke) se navadno razvijajo egocentrični in pasivni ljudje. Sposobni so delati kariero, ker se z vso vnemo posevčajo svoji stroki, a ostajajo ozki, v javnosti boječi, nasproti življenju pasivni. Pri srcu so jim predvsem njihove lastne koristi. Če zadenejo v življenju ob odpor, se vdajo, in kjer trčijo ob nekaj trdnega, se odmaknejo. Iz takih ljudi se razvijajo idealni uradniki in upravniki, včasih tudi laboratorijski raziskovavci ali knjižni molji, toda voditelji ali sejavci novih idej nikoli. Zanje je značilna boječnost.

Velikodušnost in pogum do javnega in odkritega zastopanja lastnih idej se v mladem človeku na razvijeta sama od sebe. Za to je potrebna vaja kot za vsako stvar. Kdor zgodaj začne javno delovati in se boriti za svoje ideje in za tisto, kar mu je pri srcu, ta si bo kmalu pridobil izkušenj in taka aktivnost mu bo postala nekaj naravnega in celo potrebnega. Večala mu bo življenjsko veselje in mu pridobivala znanje in prijatelje. Kdor pa nima takšne vaje in si ne pridobiva izkušenj, postaja vse bolj plah in pasiven, s tem pa tudi pasiven in hočeš ali nočeš tudi egocentričen, obrnjen predvsem k sebi samemu ali »sklonjen nad samega sebe«, kot se temu literarno pravi. Seveda pod aktivnostjo mladih ni mišljeno, da bi se morali delati, kakor da že vse vedo in znajo in kakor da morajo biti povsod v ospredju. Tudi skromnost je lepa čednost, a ni treba, da je v nasprotju z aktivnostjo.

V Združenih državah in tudi marsikje drugod dosejajo mladi ljudje, ki še niso stari 20 let, že velike uspehe v javnosti. S

Prejeli smo

Podpisani profesorji znanstvenega in klasičnega liceja »France Prešeren« obžalujejo, da je letošnja Prešernova proslava namenjena dijakom višjih srednjih šol v Kulturnem domu v soboto 7. t.m., delno zdrknila na nekulturno raven. Posebno pa odklanjajo pornografsko ekshibicijo Aceta Mermolje.

Sledi 21 podpisov profesorjev

17. letom so mnogi že na univerzi in se lotevajo velikih pobud, celo v mednarodnem okviru, npr. v raznih protestnih akcijah za svobodo zatiranih v svetu, v športu, v raziskovalnih dejavnostih, na sociološkem ali etnološkem območju, v politiki itd. Pri slovenski mladini pa je opaziti v tem pogledu neko čudno zamudništvo. Ljudje začnejo delati šele okrog 30. leta. Prej so sposobni napisati kvečjemu kako drobno pesniško zbirko ali nekaj povprečnih novel. V politiki ali znanosti mladih sploh ni. Izgovor na študij se tako izkaže za ničnega. Obratno, že davno je znano, da so tudi v študiju uspešnejši tisti mladi, ki se poleg študijske snovi ukvarjajo še z marsičem drugim in so življenjski, ne pa zabubljeni v neko stroko in zaljubljeni sami v sebe in svojo »popolnost«. Celotisti mladeniči, ki gredo po maturi delat, v službo, so pogosto mnogo bolj aktivni tudi v javnih zadevah in bolj koristni skupnosti, pa tudi bolj razgledani in življenjski kakor tisti, ki stremijo po ideološki »čistosti« in »popolnosti«.

—o—

IZ DELOVANJA SKK

V soboto, 14. t.m., smo imeli v klubu večer v obliki pogovora, v katerem je sodeloval mladi goriški zdravnik dr. Bernard Špacapan. Dr. Špacapan, ki dela v goriški umobolnici, je odgovarjal na vprašanja prisotnih. Načeli smo različne teme: moderni nazori psihiatrije, alkoholizem, mamila ipd.

Prihodnjo soboto nas bo obiskal iluzionist Mirko Pihler, član »Čarovnega kluba« iz Ljubljane. Začetek ob 19.30. Vabljeni!

PLOVNI PREKOP MED PADOVO IN BENETKAMI

V Benetkah pripravljajo načrte za ploveni prekop, ki bi peljal od tega mesta do Padove in bi še bolj odprl beneškemu pristanu širše zaledje. Tak prekop je že obstajal proti koncu rimskega cesarstva in tudi v srednjem veku in v novejši dobi so obstajali prekopi, ki so peljali iz Benetk v zaledje ter so veliko pripomogli k trgovinskemu procvitu beneškega mesta. Novi prekop nameravajo zgraditi po modernih načelih in bodo baje pri tem skrbno pazili, da ne bodo pokvarili naravnega okolja. Pozneje mislijo potegniti prekop še naprej v zaledje, do Vicenze in Verone ter dalje proti Lombardiji. Po prekopolu bi lahko plule ladje z nosilnostjo 1350 ton.

NEVARNO PRISLUŠKOVANJE

Ameriški veleposlanik je naznanil svojim sto ljudem, uslužbenim na veleposlaništvu, da Rusi z žarki laser prisluškujejo pogovorom v poslopju. Zato so morali zgraditi v veleposlaništvu posebno zavarovalno kamro. Žarki so nevarni zlasti za noseče ženske, ker povzročajo levkemijo. Dal je vsem na razpolago, da se lahko dajo prestaviti v domovino, če hočejo. Med Ameriko in Sovjetsko zvezo grozi zaradi tega nevarnega prisluškovanja diplomatski zapletljaj.

—o—

GLASBENA MATICA - TRST

Sezona 1975-76

Zvenabonmajski koncert

V torek, 24. februarja ob 20.30
v Kulturnem domu v Trstu

SLOVENSKI OKTET

Rezervacija in prodaja vstopnic v pisarni Glasbene matice (tel. 418-605) in eno uro pred začetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma.

Abonenti Glasbene matice imajo popust!

Položaj v krajevnih upravah

Osrednja točka seje tržaškega pokrajinskega sveta preteklega 12. februarja je bila po zaslugi svetovalca Slovenske skupnosti Brezigarja raba slovenščine v izvoljenih svetih. Na seji se je formaliziral socialistični umik podpore enobarvnemu odboru. Kljub temu odbor ni stopil v krizo, ker razen Slovenske skupnosti ni nobena stranka zahtevala njegovega odstopa. V diskusijo je prvi posegel Brezigar. Predsednik Zanetti je njegov nastop v slovenščini prekinil, češ da pravilnik ne predvideva rabe slovenščine. Svetovalec SS je tedaj posvetil svoj nastop temeljitemu zgodovinskemu pregledu boja Slovencev za svobodno rabo materinega jezika v izvoljenih svetih od leta 1869, ko sta skušala spregovoriti v slovenščini občinska svetovalca Zor in Cegnar, pa do današnjih dni. Brezigar je podčrtal, da ne obstaja zakon, ki bi izrecno prepovedoval rabo slovenščine in ugotovil, da osimski sporazum ni odpravil predsodkov večine. Svetovalci KPI in SS so glasovali za popravek pravilnika, ki je pa bil odbit z navajanjem formalnih razlogov z glasovi KD, PSDI, PRI, PLI in MSI.

Jutri v petek 20. februarja se bo sestal tržaški občinski svet. Na dnevnem redu je

izvolitev novega odbora, ki bo po vsej verjetnosti enobarven ter bo slonel na vzdržanju številnih političnih skupin. KPI in PSI sta ugodno ocenili glavne Spaccinijeve programske smernice, zato obstaja možnost, da bosta stranki sodelovali z odborom, ne da bi pri tem bili neposredno pri-

(Dalje na 7. strani)

—o—

NEPOTREBNA OKRUTNOST

Iz Addis Abebe je prispela vest, da je napravila 38-letna vnukinja rajnega abesinskega cesarja Haile Selassieja, Mary Abebe, v ječi samomor. Zapustila je tri majhne sinove. Od novembra preteklega leta je v ječi 17 članov cesarjeve družine. Najmlajši med njimi je star komaj 18. let. V ječi jih tudi mučijo. Zato so se že raznesle govorice o poskusih hamomora med njimi, zlasti princezinje Mary Abebe. Jetnike gnjavijo tudi podgane. Samo en sin rajnega cesarja se je rešil v Anglijo.

Za starokopitno vladavino Haile Selassieja morda v Abesiniji le malokdo žaluje, težko pa se je tudi veseliti režima, ki je sposoben takih okrutnosti, kot jih dela sedanja vojaška vlada ne le nad člani cesarske družine, ampak nad vsem ljudstvom in posebno še nad Eritrejci, kjer gospodari z ognjem in mečem.

Občni zbor Slovenske prosvete

V torek 17. t.m. je bil občni zbor Slovenske prosvete. Na njenem sedežu se je zbralo mnogo delegatov in članstva. Poročilo o preteklem letu in o letošnjem programu ter proračunu je imel njen predsednik Marij Maver. Podal je pregled nad dejavnostjo Slovenske prosvete in njenih posameznih glavnih društev v pretekli sezoni. Tako je npr. razgrnil pred zbranimi delovanje Društva slovenskih izobražencev, potek lanskimi študijskih dni v Dragi, dejavnost Slovenskega kulturnega kluba, stanje revije »Mladika«, poročal o zadrugi Slovenski dom, spregovoril o posameznih prireditvah in pobudah, o Slovenskem odru in, kot rečeno, še o posameznih društvih, ki so včlanjeni v Slovensko prosveto.

Nato se je razvila živahna debata o programu in proračunu za letošnje leto. Danih je bilo precej predlogov in iznesenih tudi nekaj novih idej. Ugotovili pa so, da vseh predlogov ne bo mogoče izpeljati zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Zaradi tega trpi predvsem revija »Mladika«, ki je sicer povečala svojo naklado, a ima tudi vsako leto večji primanjkljaj, čemur so krivi vedno večji tiskarski stroški. Danih je bilo nekaj predlogov za izboljšanje tega stanja. Izraženo je bilo upanje, da bo revija kljub vsemu lahko izhajala še naprej.

V okviru diskusije o skupnih prireditvah včlanjenih društev je bilo sklenjeno, da bodo letos skupno počastili stoletnico rojstva Ivana Cankarja. Prireditve bo verjetno maja ali junija.

Sledile so volitve odbora, kar se vrši po pravilniku Slovenske prosvete vsako drugo leto. Za predsednika je bil potrjen Marij Maver in tudi drugi odborniki so v glavnem ostali na svojih mestih, kar je dokaz zaupanja v njihovo delo. Na novo pa so bili izvoljeni v odbor Marija Besednjak, Klara Šturman in dr. Bogo Senčar, ki je tudi vodil občni zbor.

Na koncu je občni zbor sklenil nekaj resolucij o aktualnih problemih v življenju slovenske narodnostne skupnosti v naši avtonomni deželi.

Resolucije SP

Udeleženci občnega zbora Slovenske prosvete v Trstu so sprejeli vrsto resolucij v zvezi z aktualnimi vprašanji slovenske narodne skupnosti v Italiji. V izjavi, ki obravnava položaj slovenskega jezika v italijanski stvarnosti ostro protestirajo proti zadržanju italijanske vladajoče večine, ki je v izvoljenih telesih javne uprave prepredila predstavnikom slovenske narodne skupnosti, da se izražajo v materinem

jeziku. Zadržanje vladnih strank ni samo v nasprotju z načeli demokratičnega sožitja, ker tepta osnovne človeške pravice, ampak krši tudi 3. in 6. člen italijanske ustave in 3. člen posebnega statuta in duh osimskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo.

Slovenska prosveta poziva vso slovensko in italijansko demokratično javnost, da s svojim zadržanjem prispeva k odpravi takšnega krivičnega stališča in da pomaga uresničiti vse slovenske zahteve od uporabe jezika do slovenske šole v Beneški Sloveniji in Kanalski dolini, od samostojnih šolskih okrajev do ustanovitve slovenskih televizijskih oddaj in globalne zaščite naše narodne skupnosti, da bomo polnopravno zaživel v pravično in demokratično urejeni družbi.

V posebni izjavi izražajo nujno zahtevo, naj se čimprej ustanovi slovenski televizijski program za potrebe slovenske narodnostne skupnosti v naši deželi ter pozivajo vodstvo radiotelevizijske družbe, naj ustanovi posebno produkcijsko središče, ki naj izpolni pričakovanja tudi z zaposlitvijo primerne števila osebja slovenske narodne skupnosti. Nadzorstvo nad oddajami pa naj imajo ljudje, ki pripadajo slovenski narodni skupnosti in so odraz žive stvarnosti slovenskega kulturnega in javnega življenja.

Člani Slovenske prosvete so izdali resoluci-

jo v zvezi s procesom v Rižarni, v kateri izražajo prepričanje, da bo porotno sodišče ugotovilo, da je v Rižarni trpel in umiral v največji meri slovenski človek in želijo, da se s pravično sodbo popravi krivica storjena slovenskemu ljudstvu.

Na občnem zboru SP so soglasno izglasovali še resolucijo, v kateri protestirajo z vso odločnostjo proti prepovedi uporabe šolskih prostorov na osnovni šoli v Ukvah za poučevanje slovenskega jezika. Tako ravnanje povzroča nerazumevanje in sovražstvo med tu živčima narodoma. Ob sklepu zahtevajo ustanovitev ustreznih šolskih struktur, ki naj omogočijo Slovincem iz videmske pokrajine izobrazbo v lastnem jeziku.

—o—

Izšla je tretja številka »Svedra«. V njej je najti jedrnat komentarje k dogajanju v Trstu, n.p.r. o procesu proti rabljem v Rižarni in o tem, zakaj lahko dobijo bivši SS-ovci državljanstvo v Trstu, mnogi drugi pa ne.

OBCNI ZBOR GLASBENE MATICE

Občni zbor Glasbene Matice bo v četrtek 19. februarja 1976 v društvenih prostorih, ulica R. Manna 29 ob 19,30 uri v prvem in ob 20. uri v drugem sklicanju.

NAŠE SOŽALJE

Ob smrti očeta izražajo kolegi in kolegice gospe Bože Pirc - Černic in vse družini globoko občuteno sožalje.

Nastop Dekliškega zbora v Devinu

V nedeljo, 8. t.m., je v župnijski dvorani v Devinu nastopil na samostojnem koncertu dekliški zbor iz Devina, ki ga vodi Herman Antonič. Pred začetkom koncerta je članica Marija Legiša povedala, da so v preteklosti večkrat nastopili na raznih revijah v zamejstvu in Sloveniji, nekoliko pa so zanemarili domače občinstvo. Zaradi odhoda nekaterih pevk so morali zbor deloma obnoviti, tako da je lahko spet pripravil samostojen program, s katerim se je po daljšem času spet želel predstaviti domačim poslušalcem.

Dekliški zbor iz Devina je na koncertu 8. t.m. izvajal slovenske in tuje umetne ter ljudske pesmi. Prva je bila na vrsti »Zdravica« Staneta Maliča na besedilo Franceta Prešerna, tej je sledila skladba »Mili moj« iz 16. stoletja avtorja Johanna Jeepa. V njej je zbor dokazal, da dobro obvlada tudi renesančno polifonsko petje. V nadaljevanju koncerta je zbor zapel skladbo Viktorja Fabianija »Jurij zeleni«, ljudsko »Oj te mlinar«, Emila Adamiča »Svatovsko«, L.

van Beethovna »Slike na nebu«, A.M. Slomška »Vesolja dom«, Vlada Miloševića »Fatima lozu sadila«, slovensko ljudsko »Teče mi vodica« ter za zaključek razgibano in zahtevno skladbo Jakoba Ježa »Igraj kolce«.

Dekliški zbor iz Devina se nam je predstavil kot ubrana in glasovno zlita pevska skupina. Sestavljen je iz razmeroma majhnega števila pevk, toda kljub temu je lepo zvenel tudi v tro- in štiriglasnih skladbah, kar pomeni, da njegove članice dobro obvladajo pevske tehnike. Pohvaliti je treba tudi izgovarjavo in zanesljivo intonacijo. Zasluga dirigenta je, da so bile pesmi smiselno podane in da se je interpretacija podrejala komornemu značaju petja, ki ustreza številčnosti zbora. Koncert je bil gotovo presenečenje za občinstvo, ki je povsem napolnilo župnijsko dvorano in zbor nagradila z zasluženim aplavzom.

Nastop devinskega zbora je napovedoval Tomaž Simčič, v imenu vseh poslušalcev pa se je zahvalila Nadja Malalan.

V nedeljo, 15. t.m., pa je bila v isti dvorani zelo uspela Prešernova proslava, ki sta jo priredila Kulturni krožek Devinstivan in pevski zbor »Fantje izpod Grmade«. Nastopila sta zbor »Fantje izpod Grmade« in Dekliški zbor Devina. Danilo Antonič, Marija in Vida Legiša ter Irena Tavčar so recitali nekaj Prešernovih pesmi. Priznani predavatelj Stanko Kosmina iz Nabrežine pa je v jedrnatem govoru orisal pomen jezika kot temelju slovenske samobitnosti. Tudi tokrat je bila dvorana nabito polna in mnogi niso mogli vanjo.

—o—

V torek 24. februarja ob 15.30 ponovitev mladinske igre Pavla Golie »Srce igračk« v Kulturnem domu v Trstu.

Umrl je profesor Ivan Šavli

V petek 13. februarja je umrl v Trstu profesor Ivan Šavli. Rodil se je 6. maja 1907 v Selah pri Podmelcu. Diplomiral je leta 1934 na ljubljanskem vseučilišču ter se pozneje specializiral v romanistiki na pariški Sorboni. Razgledan, strokovno poglavljen in odličan pedagog je zapustil globoko sled v slovenskem šolstvu v Trstu, kjer je bil zaradi svojega nesebičnega dela in človeškega pristopa zelo priljubljen. Pomembno je njegovo bogato prevajalsko delo na slovstvenem področju. Napisal je šte-

vilne razprave in sestavil vrsto učbenikov. Leta 1972 je moral predčasno v pokoj. Kot številni drugi šolniki, ki so nesebično žrtvovali svoje življenje za slovensko šolstvo pri nas, je imel ob upokojitvi, po 36 letih poučevanja začetniško plačo, po 30 letih poučevanja z uglednimi akademskimi naslovi pa je moral ponoviti diplomu v Rimu in opraviti habilitacijski izpit za poučevanje slovenščine! Slovenska narodna skupnost se ga s hvaležnostjo spominja. Vdovi in sorodnikom izrekamo občuteno sožalje.

Ob prepovedi tečaja slovenskega jezika v Ukvah

Kot je znano, se je v Ukvah zadnje čase razvila precej živahna kulturna dejavnost med tamkajšnjimi Slovenci. V recenziji zadnjih knjig Goriške Mohorjeve družbe (koledarja) smo v našem listu tudi omenili, da župnijska skupnost izdaja pose-

kajšnje šole. Župnik Mario Gorjup je 26. januarja naslovil pismeno prošnjo na županstvo v Naborjetu in didaktično ravnateljstvo na Trbižu in dobil ustno dovoljenje, da se popoldanski pouk slovenščine lahko začne. Pouk se je res pričel 2. februarja. K tečaju se je prijavilo 21 učencev in ga vodi prof. Venosi. Pouk se je nemoteno vršil tudi v ponedeljek, 9. februarja. Prejšnji ponedeljek, 16. t.m., pa je v razred prišla učiteljica Broccaioli in v imenu videmskega šolskega skrbnika prepovedala nadaljevanje tečaja v šolskih prostorih. Učiteljica je tudi zagrozila, da bodo v nasprotnem primeru posegli karabinjerji. Seveda je vest o tem dogodku vzbudila splošno ogorčenje med starši prizadetih otrok. Župnik Gorjup in prof. Venosi sta zagotovila, da se bo tečaj slovenščine nadaljeval v drugih prostorih.

Že drugič se je v videmski pokrajini zgodilo, da je bil oblastveno prepovedan tečaj slovenskega jezika v šolskih prostori-

h, čeprav organizatorji tečaja niso prosili ničesar drugega, razen skromne učilnice, ki je v popoldanskih urah že tako prazna. Prepovedi gotovo botrujejo politični razlogi izrazito nacionalistične narave, saj dobro vemo, da šolska skrbništva redno ugodijo prošnjam tistih ustanov in zasebnikov, ki prirejajo v šolskih prostorih razne tečaje, na primer za šivilje. Prepoved je tudi v kričečem nasprotju z duhom in črko okrožnice nekdanjega prosvetnega ministra Misasija, ki je šolskim oblastem v Furlaniji - Julijski krajini izrecno priporočal pouk slovenskega jezika na italijanskih šolah v dopolnilni obliki. Ne bomo seveda navajali črke in duha zadnjega sporazuma z Italijo in Jugoslavijo v Osimu, reči pa moramo, da tudi zadnji dogodek v Ukvah zgovorno dokazuje, da so že na delu sile, ki si na vse kriplje prizadevajo, da bi sporazum — vsaj kar se tiče slovenske manjšine v Italiji — ostal mrtvorjeno dete.

Vsekakor čestitamo gospodu župniku Gorjupu in prof. Venosiju za njun sklep, da se bo kljub nezaslišani oviri tečaj slovenskega jezika redno nadaljeval. V teh svojih prizadevanjih lahko gotovo računata na solidarnost celotne slovenske javnosti.

Aleš Breclj

Ukovski župnik Mario Gorjup je po prepovedi rabe šolske učilnice za poučevanje slovenskega jezika izdal izjavo, namenjeno zavodskim svetom vseh slovenskih šol na Tržaškem in Goriškem, dijakom slovenskih šol v Trstu in Gorici, Sindikatu slovenskih šolnikov ter slovenskim javnim občilom s katero seznanja slovensko javnost v deželi z nedopustnim ukrepom. V uvodnem delu sporočila, ki ga je razdelil staršem otrok osnovnih in srednjih šol v Ukvah, ki še podrobneje osvetljuje zadevo, poudarja, da so ga sami starši prosili ob njegovem nastopu v Ukvah in prošnjo prosredovali tudi videmskemu nadškofu, da se nadaljujejo navade in običaji v slovenskem jeziku. Župnik nadaljuje, da tega ni mogoče doseči, če občestvo ne zna čitati in pisati v jeziku, ki ga pa vsak dan govori. Zato je sklenil organizirati tečaj slovenskega jezika za otroke, ki je naletel na navdušen sprejem. Ob koncu poročila izraža voljo, da bodo kljub nedemokratskemu in rasističnemu ukrepu nadaljevali s poukom slovenskega jezika. Kraj bo pravčasno javljen.

Slovenska javnost je z ogorčenjem sprejela vest o prepovedi pouka s strani videmskega šolskega nadzorništva. V teku je obsežna solidarnostna akcija. Djaki slovenskih srednjih šol v Trstu pripravljajo primeren nastop.

ben list »Ukve«, ki je verjetno edino slovensko glasilo v Kanalski dolini.

Ti naši buditelji so pred kratkim uvedli tečaj za slovenski jezik v prostorih tam-

»Iniziativa Isontina« - odraz goriške stvarnosti

Pred kratkim je izšla goriška revija »Iniziativa Isontina« z dvema prispevkoma, ki neposredno zadevata tudi slovensko narodnostno skupnost. Sodelavec Mednarodnega Inštituta za sociologijo v Gorici Gianfranco Rados je napisal članek, ki nas seznaja z rezultati raziskave v Štandrežu, ki je imela namen preučiti posledice razlašanja tamkajšnje zemlje, last Slovencev - domačinov. Raziskovalec je prišel do spoznanja, da je gospodarski napredek sicer nujen, vendar ne sme prizadeti gospodarske in nacionalne interese homogene etnične skupnosti. Članek je zelo pomemben, zato se bomo k njemu še povrnili. V tej

številki revije, ki je 65. po vrsti, je izšel tudi članek dr. Teofila Simčiča o preganjanju slovenskih duhovnikov na Primorskem in v Istri v času fašizma.

(Dalje na 7. strani)

—o—

Kratke z Goriškega

Kljub nasprotovanju slovenske javnosti še vedno ni jasno, kaj bo s slovenskimi šolami v ulici Randaccio v Gorici, ki jih goriška občina namerava preseliti v prostore nekdanjega semenišča v ulici Alviano v bližini Rdeče hiše. Pojavile so se celo vesti, da bodo obstoječe stavbe v ulici Randaccio obnovili in v njih namestili nekatere italijanske šole. V nevarnosti je torej slovensko južno šolsko središče, »zaspalo« pa je tudi vprašanje slovenskega severnega šolskega središča.

V Gorici se je s predstavniki občin goriške pokrajine in zastopniki šolstva sestal deželni odbornik za šolstvo Mizzau, ki je izjavil, da bo dežela podprla ustanovitev slovenskega šolskega okraja, ki so ga zahtevalo slovenske politične in kulturne organizacije. Za samostojen slovenski šolski okraj so se na sestanku izrekli predstavniki vseh treh slovenskih občin na Goriškem, števerjanske, sovedenjske in doberdobske. Pomembna je zlasti zahteva, da se šolstvo v Doberdobo namesto na Tržič veže na Gorico, kjer delujejo slovenske srednje šole.

V kinematografu »Modernissimo« v Gorici so predvajali znani film sovjetskega avtorja Andreja Tarkovskega »Andrej Rubljov«. Delo prikazuje življenje znanega ruskega slikarja ikon, ki je živel na prehodu 14. v 15. stoletje.

Ali res samo z resolucijami?

V našem listu smo zadnjič pisali o vprašanju dvojezičnih napisov v Gorici in okolici, tokrat bi se nekoliko ustavili ob podobnem vprašanju, ki je trenutno v središču slovenske zamejske javnosti, to je rabi slovenskega jezika. V tisku smo lahko prebrali številne resolucije, ki od oblasti zahtevajo, da omogočijo Slovincem pravico do svobodne uporabe slovenskega jezika v organih oblasti na deželni, pokrajinski in na občinski ravni. Znano je, da v okoljskih slovenskih občinah na Goriškem v zvezi s tem ne obstajajo večji problemi, saj potekajo seje v tamkajšnjih občinskih svetih že vsa povojna leta v slovenskem jeziku. Težje je le v Gorici, kjer v občinskem svetu lahko predvidevamo podoben potek dogodkov kot nedavno v tržaškem občinskem svetu, če bi slovenski svetovalci postavili odločno zahtevo po svobodni uporabi materinega jezika, enako seveda velja za pokrajinski svet.

Obstaja pa še ena možnost, kjer bi Slo-

venci lahko takoj uveljavili pravico do uporabe slovenskega jezika, za katero pa se nam zdi, da je premalo izkoriščena. Količkor nam je znano, v Gorici lahko na prste preštejemo javne lokale (trgovine, gostilne, različni uradi ipd.), kjer bi ne bil vsaj en uslužbenec, ki bi ne obvladal slovenskega jezika. Ponavadi so to ljudje, ki jim je slovenščina materin jezik, našega jezika pa so se naučili tudi nekateri, ki so sicer po rodu Italijani. Take primere najdemo predvsem v trgovinskih krogih. Zato se vprašujemo, ali res vsi zavedni Slovenci, tudi taki, ki so se rodili in šolali po vojni in zato ne čutijo več podzavestnega strahu, ki morda izvira še iz časa fašizma, uporabljajo v omenjenih javnih lokalih slovenski jezik? V odgovoru na to vprašanje se prav gotovo skriva del rešitve problema svobodne uporabe slovenskega jezika, o čemer je po našem mnenju premalo poudarka v številnih resolucijah, ki jih je sestavila slovenska javnost.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Boris Pahor govori o svojem romanu

Na povabilo Slovenskega katoliškega akademškega društva v Gorici je ob pričujočnosti številnega občinstva, posebno mladine, pisatelj Boris Pahor orisal dobo in silnice, ki so vezno tkivo njegovega novega romana *Zatemnitev*. Na koncu svojega prikaza je Boris Pahor prebral naslednje vrstice:

»Osvobodilni boj je bil za nas dokaz, da smo vstali iz anonimnosti in zavrženosti, da smo ustvarjali tržaško in s tem primorsko in slovensko zgodovino. Bil je čas preropenja, renesanse naše narodne biti, našega duha. Bili smo, postajali smo osebek, ker smo verjeli, da jemljemo v svoje roke svojo usodo.

Ker je bil pristno naroden, je bil naš primorski boj v resnici osvobodilen, ovrgli smo suženjski pridih, ki se nas je dolgo držal, in stopili v evropsko ozračje kot polnopravni člani družine svobodnih narodov. Zato je naravno, da razmah naše dotle uklenjene narave, sprostitve naše potlačene

duševnosti nista mogla pomeniti sprejemanja nove svetovno nazorske ujetosti, poenotenja pod znakom delavske revolucije. Ob vsem upoštevanju marksistične misli in ob vsem spoštovanju bojevnikov, ki so zavoljo zvestobe marksizmu darovali svoja življenja, moramo reči, da številni naši protifašistični junaki od Bidovca do Bratuža niso za spodbudo k uporabi potrebovali dialektičnega materializma. Padli so, per so verovali v slovenstvo, zvestoba narodni biti jim je bilo jamstvo, da bodo v skupščini narodov zavzeli mesto, ki pripada majhnemu sicer, a sposobnemu, duhovno zrelemu občestvu.

In to je nedvomno tudi zaveza, ki nam jo ponuja ta krvava, a junaška stran polpretekle zgodovine. Osvobodilni boj mora biti za nas in za naše sinove nadaljevanje zvestobe našemu izročilu, zakaj vojaški spoprijem v vojnih dneh in pa nevidna ilegala sta bila krona dolgega četrtoletja skritega in vidnega upora. In ker sem že omenil naše sinove, naj dodam, da čas zdaj zahteva od nas, da mlade ljudi spoznamo z našo prete-

klostjo, da jih vzgajamo v pluralističnem duhu, zakaj samo v razgibanem, razčlenjenem svobodnem mišljenju se gradijo kleni značaji in celovite osebe. Brez teh, brez klenih in celovitih osebnosti, pa je iluzoren vsak govor o zvestobi, o požrtvovalnosti, o brezkompromisni službi resnici.

Želim, da bi ta knjiga, ki se je rodila ne samo sredi nas, ampak iz nas, vsaj komu pomagala pri dragoceni zvestobi naši biti.«

Po živahni diskusiji je pisatelj podpisoval knjige, nato pa se ustavil v prisrčnem pogovoru z dijaki, ki so ga obkročili.

—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom
30 let neprekinjenega delovanja

POMLADNO PREBUJENJE

Mladinska tragedija

(Prvič v slovenščini)

Režija: ZVONE ŠEDLBAUER

V petek, 20. februarja ob 20.30 - Abonma red A
premiarski

v soboto, 21. februarja ob 20.30 - Abonma red B
prva sobota po premieri

v nedeljo, 22. februarja ob 16. uri - Abonma
red C - prva nedelja po premieri

v sredo, 25. februarja ob 20.30 - Abonma red D
mladinski v sredo

Kulturne novice

Odlična slovenistka, avtorica mnogih kvalitetnih študij o slovenski literaturi, Marja Boršnik je obhajala te dni svojo 70-letnico. Kljub letom je še vedno živahna in neutrudno delavna, čeprav ne dela v najboljših pogojih in ji življenje ni bilo lahko.

Slovensko javnost je pretekle dni presenčila vest o smrti Borisa Zihnerla, znanega javnega delavca, marksističnega teoretika in predavatelja na ljubljanski visoki šoli za časnikarstvo. Star je bil komaj 63 let. Nedvomno mu je izpodkopal zdravje tudi preganjanje v predvojni Jugoslaviji, kjer so ga v ječah okrutno mučili.

Izšla je peta številka »Pastirčka«. Zunaj je tudi že 4. številka »Galeba«.

REVIJA "GLASNIK"

Pred kratkim je izšla četrta številka revije Glasnik za leto 1975. Glasnik je, kot znano, glasilo Slovenskega duhovniškega društva. Na začetku prinaša daljši članek bogoslovnega profesorja Stanka Cajnkara pod naslovom »Ob 30-letnici osvoboditve.« V njem navezuje na osvoboditev izpod tuje okupacije v Sloveniji. Razdeliti bi ga lahko v dva dela. V prvem zanimivo piše o svojem pisateljskem delu, saj je Stanko Cajnkara, tudi leposlovni pisatelj, avtor več romanov in novel, pa tudi iger. »Trideset let! To je naslov moje knjige, ki sem si jo napisal za svojo sedemdesetletnico,« piše v tem članku. »In če odštejem nekaj let svojega otro-

štva, potem je minilo tudi do časa mojega pisateljevanja okrog trideset let. Za tretjo tridesetletnico, ki bi se končala obnemom z dvajsetim stoletjem, bi ostalo samo drobno prispevkov v raznih revijah. In nič več. Zdi se mi, da sem povedal vse, kar sem vedel. To ne velja za leposlovne ustvaritve. V človekovi domišljiji je prostora za nešteto podob, zgodb in tragedij. Dokler je duh živ in prožen, mu ne zmanjka snovi za pripovedovanje raznovrstnih prigod. Vendar se vse prerado zgodi, da so le variante na isto temo.« V nadaljevanju pravi, z občutkom vdanega razočaranja: »Zaradi splošnega nezanimanja za moja literarna dela vneto in kritično vedno znova prebiram svoje članke in knjige. Tako vem, kaj sem napisal in kako. Ne miha me pisati za predal ali pa hoditi od založbe do založbe. Članek za revijo napišem, če sem naprošen in če imam zavest, da ne bo prazno, kar bom povedal. Vendar se tudi pri tem delu stalno srečujem z mislijo, da gre le za ponavljanje misli, ki so bile že obrazložene. Stavka o tridesetletnici osvoboditve pa brez vrtnice v preteklost sploh ne moreš napisati. Tukaj je vračanje v nekdanja leta glavna dolžnost in pravica...« Potem navaja odlomek iz svoje povesti »Po vrnitvi«, ki jo je napisal kmalu po vojni za Mohorjevo družbo in v kateri je izrazil svoja tedanja čustva ob osvoboditvi izpod kupacije. Do tu se lahko v glavnem strinjamo s Cajnkarem, čeprav mu ne moremo povsem pritrditi, ko trdi, da se začenja pisec tako kmalu ponavljati. V življenju nikoli ne zmanjka problemov in zato tudi ne more zmanjkati argumentov tistemu, ki zadeva ob te probleme in jih skuša pomagati reševati. Toda v drugem delu članka se spusti Cajnkara v razne trditve, ki so tvegane in čisto subjektivne.

Janez Korošec piše tudi v tej številki o Slovincih v zamejstvu, Ciril Podržaj pa zanimivo razpravlja o horoskopih in podobnem. Precej prostora zavzemajo spominski članki o umrlih duhovnikih. Zgodovinsko zanimiv je zlasti članek o nekdanjem župniku v Kubeđu Ivanu Brezavšku.

Ob smrti dr. Metoda Turnška

Na svečnico je bil v Trnji vesi na Koroškem pogreb tudi v Trstu zelo znanega duhovnika pisatelja in etnografa p. Metoda Turnška. Bil je dolga leta bolehen, imel je sladkorno bolezen, vendar pa je bolezen dobro prenašal in bil vedno živahen in zelo delaven, tako da nihče ni pričakoval, da ga bo tako hitro vzelo. Truplo so prepeljali v njegov matični samostan v Stično.

Pokojnik je bil doma iz Prlekije na Štajerskem, iz ptujske okolice. Postal je menih, a je deloval naveč kot svetni duhovnik. Na Tržaškem je bil v povojnem času profesor verouka, poleg tega, da je pomagal v dušnem pastirstvu, po preselitvi na Koroško pa je bil precej let župni upravitelj v Rebrci v Podjuni. Bil je velik idealist, vendar pa precej odmaknjen od stvarnosti. Njegov nemirni duh mu ni dal, da bi si našel pravo mesto v življenju in v kulturnem ustvarjalnem življenju, ki mu je bilo tako pri srcu. V mlajših letih ga je pritegnilo narodopisje in napisal je nekaj zelo dobrih etnografskih knjig. Pokazal je posebno nadarjenost za to stroko, v kateri bi bil lahko s časom veliko dosegel in dal slovenski etnografiji tehten

in izviren doprinos. Toda iz neznanih vzrokov je v času svojega bivanja v Trstu, morda pod vplivom tukajšnjih razmer, ki niso bile prijazne znanosti, zato pa so — vsaj v povojnih letih slovenske kulturne obnove — skoro pretirano povelečevale literarno dejavnost, popolnoma opustil narodopisne študije in se vnel za pisanje. Žal pa za pisateljevanje ni imel takega talenta in tega z vso pridnostjo ni mogel nadoknaditi. Napisal in največ na lastne stroške izdal precej svojih knjig, igre v verzih, novele in celo daljše povesti, za katere pa je značilen semplicitični odnos do življenja, pa tudi idealiziranje zgodovine v smislu povelečevanja junakov, po vzgledu romantične literature preteklega stoletja, ki pa je zdaj vplivala že močno zastarelo. To je dalo nadih neživljenjski veliki večini njegovih spisov. Zaradi pomanjkanja kritičnega čuta pa tega ni mogel spoznati.

Bil pa je vnet duhovnik, in kot tak je napisal tudi na teološkem področju nekaj spisov, ki bodo v nasprotju z njegovimi leposlovnimi spisi ohranili svojo vrednost.

Kot človek je bil zelo dober in zvest prijatelj. Naj počiva v miru!

Sodobno kmetijstvo | Pozornost higieni pri pridobivanju mleka

Sklep o povišanju prodajne cene mleka in torej o povišanju odkupne cene mleka bo prav gotovo povzročil, da bo mlekarstva industrija v Italiji poostrila higienske in kakovostne preglede mleka. To seveda zato, da bi dobila tehtne vzroke za zavračanje mleka domačih živinorejcev. Tako bo lahko lažje uvažala cenejše mleko iz tujine (cenejše predvsem zato, ker države izvoznice podpirajo s posebnimi prispevki živinorejcem za mleko; tako dela zlasti Zahodna Nemčija).

Mlekarska industrija po poostrila kakovostne preglede mleka

Pričakovati je treba torej, da bodo pregledi, katerim mlekarstva industrija podvrže mleko, ki ga odkupuje od domačih živinorejcev, mnogo strožji kot doslej. Prvi znaki so že tu, saj je znanih več primerov, zlasti na Tržaškem, ko je SALPAT zavrnila mleko. Najbolje se bodo živinorejci branili, če bodo posvečali še večjo pozornost higieni pri molži.

Večkrat je sicer težko ugotoviti vzroke za napako mleka in jo odstraniti; zato je toliko bolj važno, da do teh ne pride. Zato mora veterinar stalno pregledovati splošno stanje molznic, posebej še zdravje vimen, pa tudi prehrano živali. Krma vpliva predvsem na spremembo vonja mleka (von po insekticidih, po hlevu ipd.) ter okusa (okus po repi, po gnilem itd.).

Vrsto napak povzročajo tako krma kot glive, mikrobi in bakterije (sladko sesirjenje, kisló sesirjenje, sluzavo, vodeno, slano mleko itd.). Ko se pojavijo napake pri mleku, skušamo najprej ugotoviti njihove vzroke. Važno je, ali pride do napak takoj po molži ali šele kasneje, po nekaj urah, drugič dan ali še pozneje.

Redne laboratorijske preiskave

Priporočljivo je vzeti v redkih presledkih vzorce mleka in jih poslati v laboratorijsko preiskavo in to ne samo pri spremenjenem mleku, ampak kot že povedano, redno. Živinorejci naj se redno posvetujejo s področnim živinozdravnikom, rejsko kontrolno službo in pristojnimi kmetijskimi uradi.

Vso pozornost je treba posvetiti higieni pri molži in hlajenju mleka takoj po molži, da se mikrobi ne morejo preveč razmnožiti. Posebno važno je temedjito čiščenje in sterilizacija mlekarstvih vrčev in posod, v katere spravljamo mleko po molži, molznicnih strojev, redno čiščenje in razkuževanje hlevov in mlekarnic, to je shramb kamor spravljamo mleko. Pri napakah je priporočljivo tudi večkratno izmolzevanje vimen in kuhanje mleka takoj po molži. Paziti je torej treba, da razkužimo vmena pred molžo, pa po molži, da ne uporabljamo umazane vode in krp za brisanje vimen, s katerimi sicer prenašamo povzročitelje okužb in bolezni. Če molzniki ne izmolzujejo prvih curkov mleka v posebno vedro, izgubljajo pregled nad zdravjem vimen. Če prve curke molzejo na tla, ostanejo povzročitelji okužb na stelji in lahko prodrejo v zdrave seske, ko se krava vleže. Če ostane molzna enota predol-

ga na vimenu, pride do slepe molže; takrat se vime namolze v prazno. Kri zastaja v sesku, sluznica seskovega kanala nabrekne, pogosto počí in skozi ranice vdoro povzročitelji okužb.

Najbolj uspešno prprečujemo napake mleka s higieno pri molži in v hlevu ter s pravilno prehrano in nego molznic.

OŠKODOVANEC OD TOČE

Zveza neposrednih obdelovalcev zemlje v Trstu sporoča, da je bil v Uradnem deželnem listu št. 8 iz dne 5.2.1976 objavljen dekret Predsednika deželnega odbora, s katerim so bila označena področja oškodovana od toče in neurja dne 30. junija 1975 in 4. avgusta 1975.

V tržaški pokrajini pridejo v poštev sledeče občine: **Repentabor, Milje, Dolina, Trst, Zgonik.**

V tem primeru dežela na podlagi zakona št. 33 z dne 29.12.65 dodeli ugodna kratkoročna posojila in denarne prispevke.

Vabimo vse zainteresirane kmetovalce, da se zglasijo do 3. aprila 1976 v našem uradu v Trstu, ulica Roma 20.

AMERIŠKI KONGRES NI PRIJATELJ PTIC

Kot znano, ameriški kongres ni prijateljsko razpoložen do predsednika Forda in njegove vlade, kot ni maral tudi njegovega prednika Nixona. Toda predsedniki niso edini, proti katerim kaže kongres svojo antipatijo. Nič boljše niso člani predstavniške zbornice in senata razpoloženi proti pticam. Te dni so sprejeli zakon s katerim je ameriškem letalstvu dovoljeno, da takoj pokonča na milijone kosov in drugih ptic, vsega skupaj 77 milijonov, v polmeru 160 kilometrov okrog letalskega oporišča Fort Campbell v Kentuckyju. Pokončali jih bodo s kemični sredstvi. Ptice baje ovirajo vzlet in pristank letal in motijo radarske naprave.

POLOŽAJ V KRAJEVNIH UPRAVAH

(Nadaljevanje s 3. strani)

soтни v odboru. Slovenska skupnost je po prepovedi rabe slovenščine zavzela opozicijsko stališče. Do jutrišnje razprave pa je položaj vse prej kot jasen.

Na včerajšnji seji miljskega občinskega sveta sta slovenska svetovalca KPI spregovorila v slovenščini. Njuna posega niso mogli prevesti zaradi prepovedi nadzornega odbora glede najetja prevajalca. Občinski svet je potrdil svojo zahtevo in sklenil vnesti slovenska posega v zapisnik.

Deželni odbornik Slovenske skupnosti Drago Štoka je predložil deželnemu odboru vprašanje v zvezi z dogodkom v Ukvah. Dr. Štoka vprašuje deželni odbor kakšne korake namerava napraviti pri pristojnih mestih, da se popravi krivica, ki je bila storjena slovenski narodni skupnosti v Kanaški dolini in ki je nevredna demokratične družbe ter spominja na fašistične čase. Podobno vprašanje sta vložila tudi svetovalca KPI Lovriha in Baracetti.

NOVICE

Po nekaj tednih so spet začeli prodajati v lekarnah zdravila za glavobol itd. brez recepta. Tako vsaj ena norost ni obveljala.

Kitajski »Ljudski dnevnik« je silovito obtožil Sovjete, da množično vohunijo v zahodnih državah in se skušajo vtihotapiti v vladne strukture, posebno v Italiji. Sovjetsko politično policijo obtožujejo Kitajci fašističnih metod.

Angola je že skoro vsa v oblasti filozofjskega gibanja, ki ga vodi Agostinho Neto. Deželo zavzema s pomočjo kubanskega ekspedicijskega korpusa, ki šteje 11.000 mož, in sovjetskega orožja za več sto milijonov dolarjev. Zavzetje Angole po filozofjskem gibanju smatrajo v svetu za nov neuspeh ameriške politike, ki je blokirana zaradi spora med Fordom in Kissingerjem na eni in kongresom na drugi strani.

»INIZIATIVA ISONTINA«

Nadaljevanje s 5 strani)

Matteo Maternini piše o vprašanju mejnih cestnih in železniških prehodov v Furlaniji - Julijski krajini, ki postajajo resna ovira in ozko grlo za celotno italijansko prometno omrežje. V članku, ki ga je napisal Delio Lupieri, je govor o goriškem avtoportu na območju Štandreža. Nedavnemu sporazumu v Osimu je posvečen prispevek z naslovom »Pagine di storia«, kjer sta objavljena dva parlamentarna posega v zvezi z mejnimi vprašanji med Italijo in Jugoslavijo. Prvi je govor liberalnega senatorja Manlia Brosia in nekdanjega italijanskega veleposlanika v Londonu, v času, ko je bil podpisan Memorandum, drugi pa je poseg senatorja Micheleja Martina, v katerem poudarja, da je končno morala prispevati svoje tudi država in tako omogočiti še plodnejše sodelovanje, ki že obstaja na tem obmejnem področju.

Zadnji del revije je posvečen kulturi. Deseto srednjeevropsko kulturno srečanje

lanskega septembra v Gorici, na katerem je sodelovalo tudi več Slovencev, med njimi prof. Milko Rener, je analiziral Fulvio Monai. Kot znano, je srečanje bilo posvečeno slikarstvu v srednji Evropi med leti 1890 - 1930. Omenimo naj še članek o božičnih običajih v Krminu, ki ga je napisala Claudia Pertoldi, in kroniko fotografskih in umetniških razstav. Pasquale de Simone je prispeval krajši zgodovinski pregled mednarodnega pevskega tekmovanja, ki ga vsako leto prireja v Gorici društvo »C.A. Seghizzi« in bo letos že petnajstič po vrsti. Revijo zaključujejo ocene knjig in krajši zapisi.

Kot vedno, je »Iniziativa Isontina« tudi tokrat prinesla krajše povzetke člankov v slovenščini, nekatera slovenska imena pa smo zasledili tudi med oglaševalci v reviji. Želeti bi bilo, da bi revija tudi vnaprej redno prinašala članke iz slovenskega kulturnega, političnega in družbenega življenja, vendar bi bilo prav, če bi se poleg preteklosti dotaknila tudi sedanjosti.

ŠAH

Prav imate in samo pritegnemo vam lahko, če med igranjem posvečate največjo pozornost nasprotnikovemu kralju. V šahovski partiji nima kralj prestolonaslednika in ko kralj pogine, smo že v republiki.

Teorija srednje igre je to bistveno in zdravo gledanje seveda kodificirala: nešteto njenih motivov se peča ravno s kraljemorom. Toda šah bi ne bil šah, ko bi bil ekskluziven. So pozicije, kjer nasprotnikovemu kralju ne moremo do živega, lahko pa nastavimo past enemu njegovih pomagačev. Kateremu? Najlaže seveda neokretnemu skakaču na robu ali celo oglu šahovnice, trdnjavi, zašli med nasprotnikove kmete. Zaseda pa preti, čeprav iz čisto drugega razloga, tudi dami. Ta ni neokretna (obratno: naokretnjša figura je), je pa najdragocenejša, mreža okoli nje pa je spletena iz manj dragocenih figur, ki rade dajo svoje življenje za visoki ideal.

Molče smo šli mimo lovca. Da pa tudi ta ni čisto imun od podobnih nevarnosti, nas pouči naslednja študija Troickega:

BELI: Ka6, Lg1, a4, f5, g3

ČRNI: Kc1, Lc7, a5, d6, f7, g7

Beli na potezi zmaga.

Kako? Da zajame črnega lovca. Prej pa mora urediti še majhno formalnost:

1. f6!!

Koristnost te poteze se bo koj pokazala.

1. .. gf6:

Grozilo je fg7: in beli kmet bi promoviral. Do podobnega konca bi nas pripeljala tudi 1. .. g6.

2. Kb7 (lov se začne) Ld8, 3. Kc8 Le7, 4. Kd7 Lf8.

Sedaj se pa nikar ne prenačite s 5. Ke8, saj vam lovec s 5. .. Lh6 zbeži, temveč zadržite prej mrežo s:

5. Le3+ Kc2(6. Ke8 Lg7, 7. Kf7: Lh8, 8. Kg8 in črni lovec je ujet.

—o—

Tudi ljubljansko »Delo« je te dni v posebnem članku opozorilo na to, da so postale slovenske knjige predrage. Nedostopne so s svojimi visokimi cenami zlasti mladim, študentom in delavcem, katerim bi morale biti predvsem namenjene. Saj niso samo za okras sten v »sprejemnicah« starejših ljudi, ki so že napravili kariero... Ko smo mi pred kratkim opozorili na previsoke cene slovenskih knjig, so nam nekateri to zamerili.

Dekle z zaprtimi očmi

55

Napisal Pierre L'Ermite

Prevedel Lovro Sušnik

In v skromni sobici, ki jo je slabo razsvetljeval soj sveče, je stegnila Rozalija pl. Cressy proseče obe roki proti »nevidnim«, ki so morali biti tu in trpeti z njo v tem smrtnem boju...

ŠTIRIINDVAJSETO POGAVJE

No, ob isti uri ponoči se je vršil v nadstropju pod njo pravi bojni svet.

Sestanek v shrambi, kjer je sama pravkar zalotila svojega sina skupaj s hišno, je bil nagnil gospo Hughe do tega, da takoj drugi dan zatrdno odslovi Marijo Durand.

Očitno je imela Melanija prav... Tako ta stvar ne more, ne sme iti naprej, že zaradi časti hiše same ne.

Treba je bilo še poskrbeti za izvršitev in navesti vzrok.

»Jaz predlagam,« je rekla Melanija, »tole: Čim bosta gospoda odšla na vlak, pokličite to deklino pred se v jedilnico; jaz bom stala poleg vas..., Celestin pa z druge strani. Vi ji porečete: Dekle, ne rabim več vaše pomoči..., plačam vas še za en teden in vi mi boste napravili veselje s tem, da se takoj odстранite odtod... Če odidete takoj, kar bo verjetno storila, potem je zadeva opravljena... Odkrižali smo se končno te pocestnice...

Če pa vas vpraša, kako to — česar ne verjamem —, potem sem jaz tu, da jo primem, in Celestin tudi. Ni res, Celestin?»

»Ja, Melanija.«

»Najbrž bo hotela imeti od mene spričevalo,« pripomni gospa Hughe.

»Napišite ji ga... brez vsake obveznosti... O, če bi bila jaz gospa, že vem, kakšno spričevalo bi ji dala!... A gospa je slaba...

SKAVTSKI LIST »JAMBOR«

Te dni je izšla februarska številka glasila slovenskih skavtov na Tržaškem »Jambor«. List izhaja že peto leto in je šapilografiran in dobro urejevan, z zanimivo in živahno vsebino. Tokrat naj opozorimo le na nekaj glavnih člankov v njem: »Cankar in domovina« (konec prihodnjič), »Rokomet«, »Skavtizem v Evropi«, razprava o jamarstvu, »Skavtinje na taboru«, humoristični koticček. List razmnožujejo v ul. Donizetti 3 v Trstu, uredništvo pa je v ul. Risorta 3, 34131, Trst. Mladi, ki nočete ostati pasivni in si želite dejavnosti in prijateljev, sezite po njem!

prenehka!... Ko bi morala obratno biti močna... odločna... ostrá!...«

»Gospa ima triinšestdeset let...«

»Ko bom jaz stara triinšestdeset let, bom še razbila nos vsakemu, ki me bo izzval!«

»Ostanimo torej pri tem, kar je sklenjeno... Nekako ob devetih jo pokličem dol v jedilnico... Predvsem naj bo Celestin tukaj!...«

»Zakaj predvsem Celestin? ... Jaz s svojo zajemalko in s svojim tolkačem za krompir zaležem tudi toliko kot Celestin...«

»Potem ... pa oba!...«

»In vse se bo zasukalo zelo hitro kot kokoš... O, imela sem posla še z drugačnimi... In pa bitka... smodnik..., to je nekaj zame!...«

In Melanija je končno zmagovalno odšla spat, za njo pa Celestin.

Gospa Hughe ni mogla spati. Taki surovi prizori in take burne ločitve so ji bili zoprni. Bridka misel ji je prišla glede njihovega prijatelja, župnika od Sv. Frančiška Saleškega. Vseeno bi bil lahko malo manj slabo izbral!... Pri svoji starosti in izkušnjah, ki jih mora imeti...

Obračala se je sem in tja v postelji... slišala, kako sta mož in sin vstala, zajtrkovala..., kako je prispel avto, da ju odpelje na postajo..., kako se je avto vrnil... Melanija in Celestin morata biti sedaj skupaj v kuhinji in se pripravljata na izvršitev »smrtne« obsodbe.

Tedaj je pozvonila kuharici. Ta je prišla z obrazom, kot ga je imela v bojnih dneh.

»Ali je Marija že prišla dol?«

»Ne... in vendar je že 7. ura... Gospodoma sem pripravila zajtrk jaz... Zdelo se je celo, da gosod Ludvik ni bil nič kaj posebno zadovoljen. Moja glava nima te prednosti, da bi mu ugajala...«

»Zakaj pa ne Marija?«

»Ker je dragica najbrž izmučena zaradi svojega galeba in svojih šopkov in je bila potrebna nekaj uric več spanja!... Razumite..., ima vso pravico!...«

»Čujte, Melanija, ljubše mi je, da se izvrši obsodba takoj in da zajtrkujem šele potem... Sicer...«

»Bo imela gospa želodec stisnjen...«

»Res je...«

»Pa pojdimo!«

»Je vse zmenjeno? Jaz grem v obednico..., pozvonim Mariji... Čim pride dol, vstopita vidva, vi in Celestin, hkrati z njo... ali še boljše... vstopita takoj z menoj. Tako bomo čakali trije.«

»Nikar se vendar ne bojte!... Mi gorejaci smo tu!...«

Nekaj trenutkov nato se namesti gospa Hughe v svojem naslonjaču v obednici... Celestin, ki se drži okoliščinam primerno, se je postavil na njeno desno stran, Melanija z rokami v bokih se je utaborila na njeni desni strani.

»In zdaj, gospa, korajžo!... Pozvonila bom in kako!«

(Dalje)

pohištvo

VABIMO cenjene odjemalce na obiščeje NOVO TRGOVINO S POHIŠTVOM v Ulici Castaldi 3 v Trstu - Tel. 762966 (pri Trgu Garibaldi).

OGLEDALI si bodo med drugim edino razstavo na Tržaškem vseh vrst izdelkov z n a n e TOVARNE MEBLO (kmečke dnevne sobe, skrinje, kmečki koti itd.) in velik izbor kuhinj Podjetja CUMINI.

zdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51